

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

Cal escollir: viure o sobreviure

Parlament i Govern acaben de passar una altra *septimana horribilis*, i ja n'hi ha hagut unes quantes en aquests pocs mesos de legislatura. Remarco que són el Parlament i el Govern els qui han trontollat i no pas tota l'expedició cap a la independència, que els de sempre han tornat a donar per fracassada. La *septimana horribilis* és un entrebanc, sobretot per les conseqüències que té sobre el marge de maniobra del Govern per complir els seus compromisos socials i de preparació de les estructures necessàries per poder-se emancipar d'Espanya amb garanties de no prendre mal. Però més enllà de les decepcions i els disgustos, tot plegat no passa de ser un accident més –i en cap cas el més greu– en l'obertura d'una via cap al cim que no s'havia fet mai.

A MILASETMANA m'ha agafat llegint *Hores decisives* d'Armand Obiols. I potser per aquesta raó tot m'ha semblat menys *horribilis* de com s'ha pintat. El llibre, publicat per la Fundació La Mirada aquest abril passat, conté els editorials que Obiols va escriure al *Diari de Sabadell* entre l'abril i el juliol de 1932, mentre es debatia l'Estatut de Núria a les Corts espanyoles. Els paral·lelismes entre la política espanyola, i també catalana, de l'època i la dels temps actuals –unes coincidències que detalla Josep Cruanyes al pròleg– són enormes. Però, com que no crec en els fatalismes històrics, la lectura d'Obiols m'ha servit per certificar tres coses. Primer, que els arguments de fons per a la independència vénen de molt lluny i que es mantenen intactes. Dos, que les febleses polítiques dels catalans, mancats d'una veritable ambició d'estat –i més enllà dels protagonistes de cada moment–, són similars en tots els períodes decisius i són el veritable escull de tota gran empresa política. I tres, ara que ja rebruny la propera campanya electoral, que si coneguéssim millor la nostra història no ens deixaríem aixecar la camisa amb tanta facilitat.

ELS ELOGIS QUE FA OBIOLS de la crida a la unitat de Francesc Macià del 14 d'abril de 1932 o de l'actitud conciliadora i sense ressentiments de Francesc Cambó són una lliçó. I llegiu aquests advertiments, als quals podríem posar noms actuals: “Si, prèviament, calgués posar-nos d'acord sobre la idoneïtat dels presumptes posseïdors del poder, la llibertat de Catalunya esdevindria un miratge inabastable” (pàg. 58). O: “Alguns catalans haurien renunciat, amb cor alegre, a la llibertat només perquè

FERRAN FORNÉ

Si els catalans
coneguéssim
millor la nostra
història no ens
deixaríem aixecar
la camisa amb
tanta facilitat

veien problemàtics els primers passos de la Catalunya alliberada” (pàg. 59). Així mateix, Obiols observa el gran acord que aconsegueixen els enemics de la llibertat del país: “Hi militen, espatlla vora espatlla, homes diversos, esperits contradictoris [...]. El metafísic, el pallasso, el seglar, el tenor, el maquavièl·lic, l'afuat i l'ardent es coordinen sense esforç en aquest microcosmos de la tristesa ibèrica” (pàg. 75). Tots ells, representants d'una Castella que, “aspirant a arquitecte d'imperis, no ha sabut ésser manobre de pobles” (pàg. 80).

PERÒ OBIOLS sobretot dissectiona amb duresa les pròpies debilitats, que s'anaven fent més visibles a mesura que es debatia aquell projecte d'Estatut tan mal defensat a Madrid. El 18 de juny escriu: “El parlament de la República [...] dicta amb la veu enèrgica, no les normes de la nostra llibertat, sinó les normes del nostre novell esclavatge” (pàg. 167). El mateix que tornaria a passar si féssim cas dels que diuen que cal demanar permís per exercir –dit en termes d'ara– el nostre deure de decidir. Sigui com sigui, procurem que no se'ns hagi d'aplicar aquesta sentència que Obiols aplica a Espanya: “Els pobles que no saben projectar, futur enllà, un somni, i acorruar al seu darrera llur esforç, no es viuen: es sobreviuen” (pàg. 84).